

KAPITEL 5 / CHAPTER 5⁵
**DIGITALIZATION OF ACCOUNTING IN THE ENVIRONMENT OF THE
UKRAINIAN SOFTWARE PRODUCT "MASTER: BUDGET
INSTITUTIONS" FOR TERRITORIAL COMMUNITIES**

DOI: 10.30890/2709-2313.2024-27-00-006

Вступ

В умовах воєнного стану вагому роль для побудови ефективної системи національної економіки відіграє ефективність діяльності установ державного сектору. Специфіка діяльності, яких чинить безпосередній вплив на побудову дієвої системи обліку таких важливих складових, як доходи та витрати, адже присутній тісний взаємозв'язок між обсягами бюджетних асигнувань від головних розпорядників бюджетних коштів та відповідно цільовим характером споживання в ході діяльності виділених ресурсів. Тому системі обліку доходів та витрат в середовищі українських програм відводиться чільне місце.

Сучасним українським програмним продуктом для установ державного сектору є «MASTER: Бюджетні установи». Програмний продукт призначений для комплексного обліку від «MASTER: Бухгалтерія». Спеціально призначений для українського ринку, та відповідно доступний також і у хмарному режимі, що надзвичайно актуально в умовах воєнного стану. Тому актуальним питанням залишається активне впровадження вітчизняного програмного забезпечення у практику застосування установами державного сектору, зокрема територіальними громадами (ТГ).

5.1. Аспекти модернізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року

В умовах воєнного стану співпраця територіальних громад займає чільне місце, як в системі нормативної та законодавчої регламентації, так і в рамках

⁵*Authors: Manachynska Yuliya*

реалізації дієвих практичних механізмів її реалізації. Саме взаємодія територіальних громад сприяє поєднанню наявних потужностей та відповідного ресурсного потенціалу на основі договірних відносин. В комплексі це сприяє розвитку інфраструктури, а також зростанню рівня ефективності функціонування громад, та покращенню якості послуг, які ними надаються. Окрім того, таке співробітництво забезпечує швидке подолання проблем, які виникають на місцевому рівні, та потребують оперативного розв'язання. Відповідно дана ділянка потребує подальших досліджень не дивлячись на наявність численних напрацювань в даному напрямі.

Стратегія модернізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року [8] передбачає: побудову ефективної та комплексної системи керування державними фінансами; здійснення об'єктивного бюджетного планування та відповідно обрану перспективу; раціональну систему складання та виконання бюджету; формування цілісної інформаційно-аналітичної моделі керування державними фінансами в цілому; якісне та об'єктивне узагальнення інформації із системи обліку у звітності установ державного сектору. Окрім того в Плані заходів, в рамках реалізації зазначеної Стратегії, передбачено забезпечення впровадження *інтегрованої* системи цифровізації обліку та звітності установ державного сектору до IV-го кварталу 2025 року.

Ефективна система обліку в державному секторі повинна забезпечити постійний та пильний моніторинг за потоками коштів із державного та місцевих бюджетів. Також, систематичного та повноцінного бухгалтерського обліку потребують результати виконання кошторисів на різних рівнях управління. Облік покликаний реалізувати спектр першочергових функцій, зокрема: управлінської та інформаційної, які в комплексі прийдуть здійсненню ретельного нагляду за діяльністю таких установ в цілому. Державний сектор різниться своєю специфікою, що чітко відображено в системі нормативного забезпечення обліку його структурних одиниць. На відміну від звичайних госпрозрахункових суб'єктів.

До спектру першочергових завдань, які стоять перед системою обліку в державному секторі варто виокремити сприяння комплексній та чіткій фіксації усіх господарських операцій досліджуваних установ. Не виключенням є ділянка обліку доходів та витрат. Останні є одними із найвагоміших в ході їх функціонування. Адже постійний моніторинг правомірності та цільового характеру використання бюджетних коштів є однією із важливих складових системи бухгалтерського обліку.

Варто зазначити, що Стратегія модернізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року [8] спрямована на покращення якості та об'єктивності звітної інформації із системи бухгалтерського обліку. Загалом саме таке обліково-інформаційне наповнення сприятиме ефективному управлінню державними фінансами в цілому та забезпечить побудову інноваційної моделі облікової служби.

5.2. Облік доходів та витрат в цифровому середовищі «MASTER: Бюджетні установи» для ТГ

Установи державного сектору одержують доходи за різними шляхами поступлень, що спонукає появу доволі розширеного спектру витрат. Система аналітичного обліку доходів побудована за видами поступлень у розрізі кодів бюджетної класифікації. Також в системі поглибленої деталізації облікової інформації здійснюється розмежування за загальним та спеціальними фондами. Щодо витрат, то їх аналітичний облік здійснюють за видами послуг сільської ради. Також аналітика їх обліку побудована за кодами ПКВ та ФКВ, за кодами економічної класифікації видатків. Для захисту облікових даних установ державного сектору в умовах воєнного стану пропонуємо можливість застосування української програми «MASTER: Бюджетні установи».

Вітчизняний програмний продукт «MASTER: Бюджетні установи» містить більше десяти модулів, рис. 1.

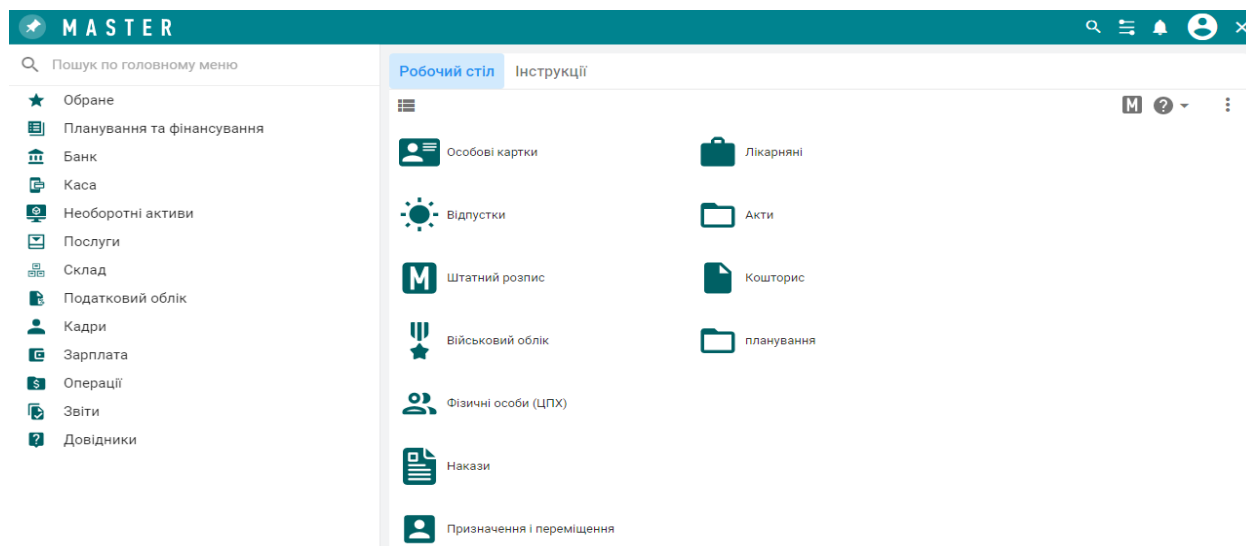

Рис. 1 - Основні модулі системи «MASTER: Бюджетні установи»

Для ведення кошторису в програмі «MASTER: Бюджетні установи» призначений модуль «Планування і фінансування», що наочно ілюструє рис. 2.

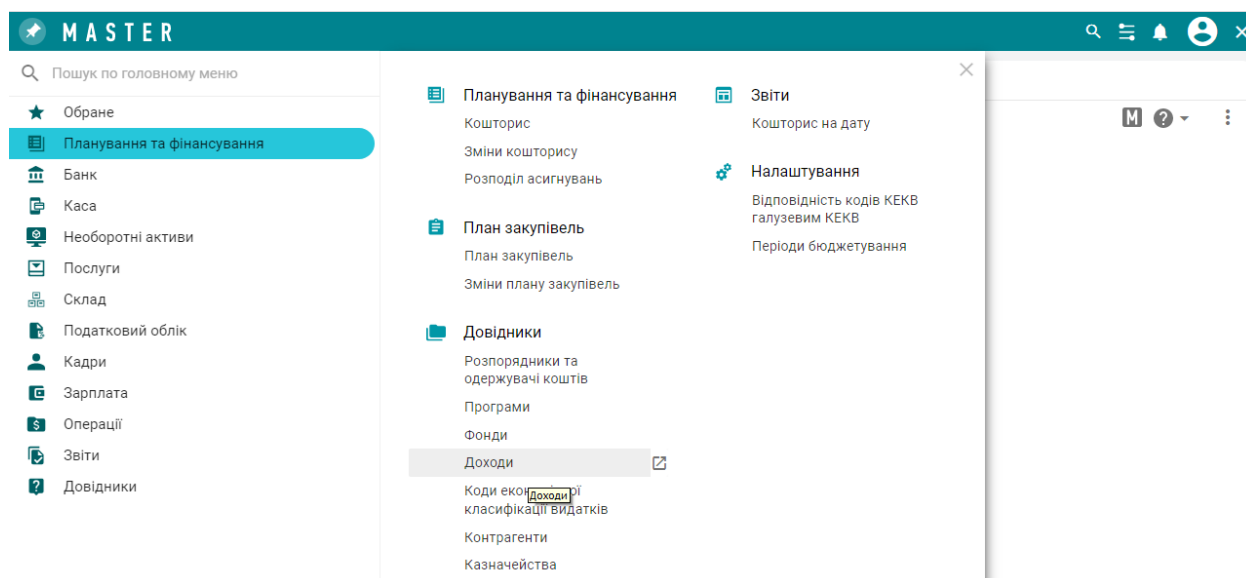

Рис. 2 - Модуль «Планування та фінансування» в системі «MASTER: Бюджетні установи»

Даний модуль призначений для постійного моніторингу за виконанням кошторису установи державного сектору, відповідно у ньому передбачено згортання таких кодів економічної класифікації витраток (КЕКВ), як: 2281; 2282; 2610; 3210, що доступне у вкладці:

«Довідники» – «Коди економічної класифікації витраток»

Також, у Довідниках реалізована можливість отримання необхідної аналітики про доходи установи державного сектору, рис. 3.

Найменування аналітики	Код	Введення даних	Дебет/Кредит	Примітка	Ознака сист. рядка	Ознака:	Рахунок для аналітики 1
> Податкові надходження	1	☐	По Дебету і Кредиту				
> Неподаткові надходження	2	☐	По Дебету і Кредиту				
> Доходи від операцій з капіталом	3	☐	По Дебету і Кредиту				
> Офіційні трансферти	4	☐	По Дебету і Кредиту				
Цільові фонди	5	☒	По Дебету і Кредиту				
Надходження до Фонду соціального захисту	5007	☒	По Дебету і Кредиту				
> Надходження до цільового фонду для забез	5008	☐	По Дебету і Кредиту				
Інші фонди	5010	☒	По Дебету і Кредиту				
Цільові фонди, утворені Верховною Радою А	5011	☒	По Дебету і Кредиту				
> Фінансування за активними операціями	6	☐	По Дебету і Кредиту				

Рис. 3 - Статті аналітичного обліку бюджетних асигнувань та доходів

Важливою складовою видатків установ державного сектору є витрати на оплату праці працівників, для обліку яких в системі «MASTER: Бюджетні установи» передбачено модуль «Зарплата», рис. 4.

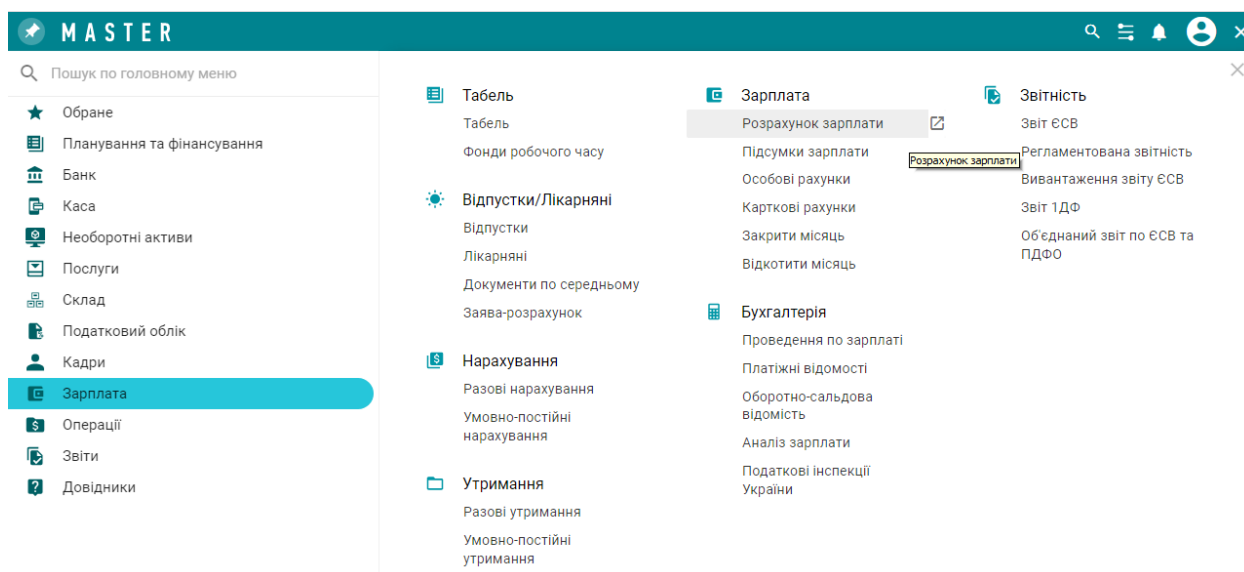

Рис. 4 - Модуль «Зарплата» в системі «MASTER: Бюджетні установи»

В даному модулі системи передбачено: нарахування, утримання, відпустки/лікарняні, формування проведень по розрахунках за виплатами, аналіз заробітної плати, формування звітності. Режим розрахунку заробітної плати подано нами на рис. 5.

Р	Період розрахунку	Період нарахування	ПІБ	№ п/п	Таб. номер	Підр. основн	Підр. викон	Ко	Найменування	Дні	Години
	202210	202210	Кравченко О.М.	1	1	1	1	001	Оклад по днях	19.00	152.00
	202209	202209	Кравченко О.М.	1	1	1	1	001	Оклад по днях	19.00	148.00
	202210	202210	Кравченко О.М.	1	1	1	1	020	Надб3аРанг		152.00

N п/п	Ім'я	Розраховано	Формула
1	Умова розрахунку	1.00	iif(IsOklad(ZTAB.Get('KZSO')) and KDK5.Get('KK55'))
3	Планові дні по табелю	19.00	ZTAB.Get('DP')
6	Робочі дні по табелю	19.00	ZTAB.Get('DF')
11	Робочі години по табелю	152.00	ZTAB.Get('CF')
12	Планові години по табелю УДАВІТЬ	152.00	ZTAB.Get('CF')

Рис. 5 - «Розрахунок зарплати. Розрахункові листки» в системі «MASTER: Бюджетні установи»

Параметри формування розрахунково-платіжної відомості в системі «MASTER: Бюджетні установи» ілюструє рис. 6.

Параметри формування відомості

Основна інформація

Тип процесу: Зарплата.Плат.відомість мікрозрахунок.Банк _S_ по розрахункових листках

Період формування: 11 2022

Дата документа: 30.11.2022 Згорнути на програму

Округлення: Ні

Типи рахунків: []

Підрозділи: []

Нарахування/утримання: []

Часткова виплата: []

OK

Рис. 6 - Діалоговий режим параметрів формування відомості

Вибір примірників форм кошторису, як важливого фінансово-планового документу, для установи державного сектору в системі ілюструє рис. 7.

Код екземпляра	Шаблон	Стадія	Період	Період, по	Період найменування	Сценарій	Дата останнього розрахунку	Розпорядник
2	Кошторис	У підготов	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	Бюджетна устанс
4	Кошторис	У підготов	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	Бюджетна устанс
7	Кошторис	На затверд	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	Бюджетна устанс
9	Кошторис	У підготов	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	ШЕВЧЕНКІВСЬКА
10	Кошторис	На затверд	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	Бюджетна устанс
11	Кошторис	У підготов	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	Бюджетна устанс
12	Кошторис	Затверджени	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	ШЕВЧЕНКІВСЬКА
14	Кошторис	У підготов	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	Підвідомча устан
15	Кошторис	Затверджени	Рік	01.01.2023	31.12.2023	1 Січня - 31 Грудня 2023 р.	Сценарій длс	Бюджетна устанс

Рис. 7 - Режим вибору кошторису в цифровій системі «MASTER: Бюджетні установи»

Отже, відображення в системі обліку інформації про доходи та витрати установами державного сектору є доволі важливою ділянкою облікового циклу, яка тісно пов'язана практично з усіма процесами територіальних громад. Впровадження, альтернативного програмного продукту для автоматизації обліку забезпечить необхідний рівень безпеки даних, що є вкрай актуальним за умов воєнного становища. Все це в комплексі забезпечить належний рівень фінансового моніторингу за цими ділянками облікового циклу та сприятиме оптимізації витрат установи державного сектору.

Правильна та своєчасна фіксація в системі обліку інформації про доходи та витрати установи державного сектору, відіграє доволі велику роль для підвищення ефективності діяльності. А комплексна цифровізація даного процесу в середовищі сучасних українських продуктів лише підвищує рівень керованості процесів при одержанні бюджетних асигнувань, отриманні доходів та понесенні різних видів витрат ТГ. Запровадження українського програмного продукту «MASTER: Бюджетні установи» в установах державного сектору забезпечить раціональне управління доходами та витратами ТГ.

Висновки.

В умовах воєнного стану в Україні ділянка обліку доходів та витрат установ

державного сектору потребує особливої уваги, оскільки вона є досить важливою в умовах обмеженості фінансування, а також постійно потребує пильного фінансового моніторингу за раціональним та цільовим споживанням бюджетних асигнувань та власних надходжень. Останнє слугує фундаментом обліку, оскільки сприяє ефективному та повноцінному існуванню установ державного сектору в цілому. Специфіка функціонування установ державного сектору чинить вплив на методологічні аспекти обліку, адже їх функціонування носить не прибутковий характер. До установ державного сектору, належать сільські ради, які відносяться до органів місцевого самоврядування в Україні, до числа повноважень яких делеговано функції місцевого самоврядування та представництво сільських територіальних громад (ТГ).

Євроінтеграційний курс України передбачає низку реформ, в тому числі й в державному секторі економіки. Першочергово мова йде про низку трансформацій в системі місцевого самоврядування, а також вагомим змін територіального характеру. В комплексному вияві такий стратегічний курс на інтеграцію до Європейського союзу передбачає децентралізацію владних структур, а також утворення ТГ. Останні виступають важливими суб'єктами в системі місцевого самоврядування, тому формування сприятливих умов для їх ефективного функціонування стає запорукою становлення державного сектору економіки та повоєнного відновлення національної економіки.